

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC

Proprietatea și organul oficial al Asoc. instit. financiare românești din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș „SOLIDARITATEA” Sibiu.

Inscris sub Nr. 22/1938 la Tribunalul Sibiu.

Apare odată pe săptămână.

Redacția și administrația: Sibiu, Strada Visarion Roman Nr. 1—3.

Abonamentul pe an: în țară: pentru autorități, bănci, cooperative și întreprinderi Lei 1500—; pt. particulari Lei 800—; pentru funcționarii publici și particulari Lei 500—. În străinătate Lei 2000—. Taxa pentru inserțiuni: de fiecare cm. □ Lei 20—

Fondator: **Dr. CORNEL DIACONOVICH.**

Redactor responsabil: **Dr. Mihai Veliclu**

Sumarul:

M.: Situația economică a Elveției. — *Mercator*: Reinvierea deșertului Sahara. — *Petrescu Virgil*, vicepreședinte al Asociației Băncilor Române: Pentru Solidaritatea Bancară Românească; Reintrarea băncilor mici în circuitul Economiei Naționale. — *V. E.*: Spiritul american. — ****: Situația pieții. — *Cronica*: D-l. Prof. Mrazec. Monete noi de 500 Lei. Producția mondială a aurului. Argentina și Statele Unite. Din Elveția. Iudaizarea Budapestei. Bursa de diamante din New-York. Biblioteca Academiei Române.

Pentru Solidaritatea Bancară Românească.

I.

Nevoile și misiunile micilor bănci românești, despre care oricât s'ar scrie nu ar fi prea mult, în lumina experienței din ultimul deceniu, aceste nevoi și misiuni sunt azi mereu aceleași, indiferent de localitate sau regiune.

Aceste nevoi și misiuni actuale vor fi încă și mai numeroase, vor fi încă și mai însemnate mâine, când viața economică își va lua mersul ei normal cu concursul și spre binele tuturor factorilor ei. Dacă azi mari interese naționale de ordin istoric cer încordarea tuturor forțelor economice, mâine interese naționale, economice și sociale tot atât de importante vor cere conlucrarea sporită a tuturor elementelor creatoare la propășirea producției și a tuturor factorilor ei, pușini și mari sau mici și mulți.

În scopul acestei adaptări actuale și pentru pregătirea aparatului de credit deopotrivă de necesar și azi și mâine în toate provinciile locuite de Români, credem că, în primul rând, se cere, așa cum am arătat și documentat mai sus, unificarea eforturilor bancare printr'o înmănușiere sinceră și stăruitoare a tuturor bunăvoiențelor și energiilor românești de pretutindeni. *Solidaritatea bancară românească trebuie să devină, fără niciun fel de rezervă, o realitate activă pentru toți oamenii de bancă din toate colțurile țării.*

De asemenea credem că va trebui continuată cu și mai multă stăruință opera de lămurire a întregii opinii publice asupra rolului adevărat din trecut, din prezent și din viitor al băncilor în general și al celor mici în special. Prea s'a înrădăcinat, pe alocurea credința vădit greșită pentru toți, că băncile și s'ar părea în special cele mici, ar fi „vinovate” de toate, de absolut toate ce s'au petrecut.

Am citit într'o prefață semnată de raportorul legii bancare, că ceea ce urmărește legea aceasta este un statut juridic deosebit „în scopul de a asigura apărarea intereselor acționarilor și depozitenților, grav atinse printr'o rea, uneori abuzivă administrațiune”, iar un bun cunoscător al stărilor economice și financiare de peste munți, crede că inflația caselor de credit de după războiu a adus

în comerțul de bancă, persoane absolut nepregătite. Constatări ca acestea din urmă se pot face, credem, în orice domeniu, în orice sector și nu numai în acel bancar. Ele sunt firești oricând și oriunde. Adevărat este acel arătat de noi, credem, și anume că în bună parte cele afirmate și răspândite în țară despre bănci în general și despre cele mici în special, nu corespundeau decât într-o foarte mică măsură adevărului.

Am văzut, în această ordine de idei, ce spuneau și prietenii și neprietenii despre conducerea micilor bănci românești și apoi nu serie oare și marea instituție de credit „Deutsche Bank” într-o dare de seamă din anii trecuți, că *„nu există un obicei mai reprobabil, o lipsă de scrupule, un atentat la binele public de care să nu fie acuzate băncile și conducătorii lor”*.

Totuși, criza a fost grea, iar urmările ei încă și mai grele după cum nici epurația n'a fost nici ea ușoară. Toate aceste rezultă în chipul cel mai elocvent că înainte de criză aveam circa 1200 de bănci, iar acum nu mai sunt decât circa 250 de bănci, din cele 300 în evidența C. S. B. dar 250 de bănci solide, sănătoase și pregătite pentru ziua de azi ca și pentru cea de mâine. Aceste circa 250 de bănci, dintre care cele mai multe sunt mici, alcătuiesc azi armătura bancară, comercială și sănătoasă a țării. Acestea credem că ar trebui acum puse în situațiunea de a putea activa cu tot folosul contribuției lor, pentru dezvoltarea economiei naționale și pentru înlesnirea tuturor producătorilor din toate unghiurile țării.

N'ar trebui să uite nimeni că n'am avut niciodată bănci tari și bănci slabe, ci numai bănci înlesnite și bănci lipsite de asemenea înlesniri. De asemenea — nu trebuie omis faptul că acum 12 ani în epoca și după conversiune, aproape toate băncile se găseau în aceeași situațiune, pentru simplul motiv că factorul de bază, creditul, era năruit până aproape de temelii, deși în urmă, e drept, că au fost bănci care au găsit înțelegere și sprijin imediat și altele ale căror deziderate au fost amânate, până la terminarea operii de purificare a așezământului bancar, — prefindeau unii cunoscă-

tori, până la încheierea păcii, susțineau alții deunăzi.

Adevărul este că această operă de purificare este aproape încheiată, iar capacitatea și eficacitatea băncilor noastre mijlocii și mici nu mai pot fi discutate.

De aceea, credem ca toate băncile de dincoace sau de dincolo de Carpați, toate să fie puse în stare de a putea activa cu folos.

* * *

Reintrarea băncilor mici în circuitul Economiei Naționale.

II.

Un cercetător al problemelor bancare ardelenne, constata că prin legea bancară *„se findea la creiarea unor bănci mari cu filiale multe prin concentrare”* și că *„legea noastră nu oferă niciun avantaj băncilor mici, băncile mari sunt singurele care profită de dispozițiile legii”*.

Nu suntem de acord cu aceste constatări, pentru că în primul rând nu se putea avea în vedere concentrarea silită, care nu poate da rezultate; pentru că, în definitiv, ce ar putea rezulta de pe urma faptului că în aceeași cameră ar fi obligați să locuiască doi ofticoși, sau un ofticos și un om sănătos? În primul caz nu se va vindeca nici unul, iar în al doilea este verificat că nu se va tămădui cel suferind, dar s'ar îmbolnăvi cel sănătos. De altfel, cu toate înlesnirile acordate și la noi și aiurea, indemnul la concentrare și fuziune n'au dat rezultatele așteptate.

În al doilea rând nu suntem de acord cu constatările făcute și citate mai sus, deoarece însași existența multor bănci mici a fost asigurată prin legea bancară, care a consacrat principiul drepturilor câștigate, datorită stăruințelor asociațiilor bancare. Este însă adevărat că după ce s'a terminat epurațiunea de care am vorbit altădată, băncile mici trebuiau să reintre în circuitul economiei naționale, pentru binele întregii producții și al tuturor producătorilor ei, iar pentru aceasta se cerea și se cere ca ele să fie înlesnite.

Iată pentru ce credem și azi că nu va fi niciodată de prisos o stăruință, o

stăruință în plus pentru a releva și documenta rolul atât de însemnat al băncilor mici, pentru activitatea marilor masse de mici producători.

Dacă am fi avut harta creditului de care am vorbit, s'ar fi putut vedea cu claritate și nevoile de credit și posibilitățile locale și regionale ale băncilor mici. Cu această hartă a creditului și cu adaptarea legii la regulamentul ei (!) care — ce păcat! — n'a fost niciodată pus în vigoare și care la art. 69 prevede „*Consiliul superior bancar are drept scop organizarea și îndrumarea politicii bancare în conformitate cu interesele economiei naționale*” cu acestea s'ar putea vedea încă și mai bine și ca atare înlesni împlinirea rolului creator de azi și de mâine al băncilor mici.

Lucrarea noastră trecută „*Creditul și organizația băncilor din România*” se încheia cu 12 propuneri care, luate în considerație, erau menite, după părerea noastră, să deslege cele mai însemnate probleme care interesau creditul și băncile mici. O bună parte din aceste propuneri au devenit acum inactuale și inutile, deoarece cu vremea unele din ele au fost înlăturate prin reformele și măsurile ce s'au luat.

Fără să revenim asupra celorlalte propuneri și mărginindu-ne acum la cele arătate în cuprinsul acestor rânduri, socotim că micile bănci românești din toate unghiurile țării vor putea contribui azi și mai ales mâine, încă și mai mult decât ieri, la sporirea producției și la înstăvirea micilor producători prin solidaritatea din sânul lor, prin înlesnirea lor în spiritul celor arătate și printr'o îndrumare a politicii bancare pe temeiul hărții creditului și a adaptărilor amintite.

DIRGIL PETRESCU

Vicepreședintele Asociației Băncilor Române.

Spiritul american.

Despre America, și în special Statele Unite, s'a scris așa de mult, încât e greu să mai adaugi ceva nou. Totuși vom încerca în cele ce urmează să motivăm particularitatea spiritului american. Nu e destul să glorificăm ritmul, sgârte-norii, posibilitățile nelimitate ale Americii, sau să criticăm lipsa de tradiție, de cultură proprie, brutalitatea vieții sociale ale Americanilor, ci mai

curând ar trebui să cercetăm ce înseamnă în mod obiectiv spiritul american, și care sunt factorii care deosebesc spiritul american de cel european. Iată ce spune în privința aceasta publicistul Dr. Max Fischer, care cunoaște cele mai multe țări purtătoare de cultură, și a trăit mai mult timp și în Statele Unite.

Înainte de toate, în America ne izbește lipsa de tradiție. Cu descoperirea Americii și invazia Europeanilor s'a rupt tradiția unei culturi și istorii proprii ale popoarelor de baștină americane, și în locul lor a luat ființă o cultură de tot nouă a invadatorilor. Acesta e primul lucru pe care îl observă Europeanul care pune piciorul pe continentul Americii. Abia aici observă ce unitate omogenă formează statele din centrul și vestul Europei. În America nu se găsesc orașe ca spre exemplu Nürnbergul, unde în jurul nucleului medieval al orașului vechi s'au clădit suburbiile noi și moderne, sau ca Viena unde fiecare suburbiu și-a păstrat caracterul său spectral-istoric. Nu se găsește niciun oraș despre care nu ai putea spune că unde și când s'a început și unde și când s'a terminat. În tot locul găsim aspecte nentelate. Vedem de multeori câte un sgârte-nori la marginea unui câmp vast; cartiere de lux în imediata apropiere de mahalalele sărăciei.

Istoria nu a intrat aici în conștiința fiecăruia. De multeori și se arată câte o anumită casă și și se spune cu voce respectuoasă că e de o sută sau de o sută cincizeci de ani. Tot ce a fost înainte de declararea independenței Statelor Unite, e pentru cei mai mulți intelectuali, un lucru vag, care se numește pur și simplu o epocă „foarte veche”.

Lipsa aceasta de tradiții face, ca oamenii să fie cu mult mai puțină prejudecată. Ei nu au ca noi, atâtea măsurători în care să încadreze lucrurile, și nici atâtea pledeci față de posibilități noi. La noi, bunăoară, un fabricant sau comerciant care lucrează de decenți într'un anumit oraș, stă pe gânduri multă vreme, ca să se mute sau nu în alt oraș, unde de altfel l-ar chema interesele sale profesionale. Americanul nu cunoaște legământul acesta de glia strămoșească și e de o mobilitate aproape țigănească. Se întâmplă că oametul cu familie, din interes comercial, se decide în 24 ore, să-și schimbe locuința din San Francisco, bunăoară cu New-York-ul, — o distanță de 6000 km. Americanul nu se sinchisește așa de mult de confortul căminului său, deoarece el își petrece timpul său liber la club și și îndatoririle sociale au loc cu mult mai adesea la hotel decât acasă.

Urmarea desei schimbări de domiciliu este dorința mare a Americanului pentru călătorii. Aceasta e o caracteristică pronunțată a lui, care îl duce din strămtoarea prejudecilor sale în lumea mare. Nu numai milionarii își fac călătoriile lor în jurul lumii, Europa e inundată de mica burghezie americană, și găsim între ei învâșători dela sate, dactilografe, mici funcționari de bancă, cari acasă trăiau foarte simplu, pentru ca să economisească parale pentru „călătoria cea lungă“. Cu ocazia sărbătorilor un newyorkez se decide mai ușor pentru o călătorie la Havana sau Curaçao, decât noi la Constanța sau vreo excursiune în munți. Traficul de călători în vasta lor țară e de o intensitate demnă de admirat. Dacă aruncăm o privire în anunțurile marilor ziare, putem vedea marele interes pe care îl poartă publicul pentru lumea mare.

Și cu toate acestea în Europa să spune adeseori că Americanul e de o mentalitate prea unilaterală. Aceasta e o eroare, cu toate că îl lipsește conștiința istorică ce în Europa e baza unei culturi. Dar dacă e vorba de comerț mondial, comunicații mondiale, politică mondială, sau chestii privitoare la Asia orientală, în aceste domenii Americanul e cu mult mai orientat decât un European de un grad egal social. Lipsă de cultură istorică e de sigur un defect, dar nici decum lipsă de intelectualitate. Dependența noastră față de tradiții, ne stânjenește de multeori în cele mai elementare probleme. Știința noastră despre măștri ai cugetării, cari nu au putut da un răspuns definitiv unor probleme cari veșnic revin, face Europa de azi să fie șovăitoare și relativistă. În schimb viața spirituală americană, mai liberă de astfel de considerații, e cu mult mai mobilă și viguroasă în rezolvarea de probleme fundamentale. Desigur că Americanul cugetă mai mult decât Europeanul asupra sensului existenței sale și cu o surprinzătoare lipsă de prejudeți. Altfel cum ar putea să apară în reviste de seamă, probleme cu acest titlu: „Să cred pe sine nebuni, oamenii religioși?“, „E rentabilă rugăciunea?“, sau: „E viața vrednică de trăit fără o speranță în viața de dincolo de mormânt?“ Europeanii subestimează de obicei nivelul spiritual al Americanului, deoarece ei subestimează cultura lor istorică și în contact cu călători americani din Statele Unite, dau de multeori de mici burghezi cu preocupări foarte modeste. Dar noi am putea face aceeași experiență și cu micul nostru burghez, sau cu micul burghez din alte țări.

Pentru Europeanul care sosește prima dată în America, e surprinzătoare relațiunea Americanului față de ban. Noi am intrat numai cam în-

târziată în economia capitalistă, și și azi întâlnim în cercuri sociale o mai mare considerare față de un mare proprietar, decât față de un mare comerciant.

Noi suntem încă prea legați de o epocă în care boerimea nu însemna numai o superioritate materială, ci și una culturală, așa, că numai încet ne-am obișnuit ca banul care ne vine mai ușor în mână decât moșia, dar tot așa de ușor poate și dispărea din mână noastră, să fie îndreptățit a face deosebiri sociale. Poziția noastră față de ban are încă ceva rezervat, cu toate că banul tot așa îl dorim ca și Americanul, dar ne jenăm a ne arături. În Lumea Nouă din contră, reușita pe teren financiar este tot așa de admirată ca la noi opera unui artist, care în liniștea camerii sale produce opere nemuritoare. Truda depusă la noi de unii intelectuali pentru a produce spre pildă poezii cari nu au niciun răsunet în public, este privită cu un zâmbet compătimitor de către American, care nu pricepe, pentru ce respectivul nu-și satisface poftelor sale lirice mai bine într'un reportaj local bine plătit.

Știmă aceasta față de ban, câștigat chiar și pe cât cari nouă Europeanilor ni-se par nepotrivite, împreună cu lipsa de prejudeți sociale, ne înfățișează viața americană mult mai liberă ca a noastră. Cu toate că acele vremuri în cari uricii deveneau milionari au trecut, totuși urcarea și coborârea pe scara socială e și azi acolo cu mult mai vie ca la noi. Aceasta e în legătură cu spiritul de aventură care e proprie acestor coloniști veniți din toate părțile lumii să-și încerce norocul. În Europa temerurile sociale sunt mai bine fondate și instituțiile sociale de ocrotire de tot felul tind a consolida și mai mult această situație. În schimb Americanul e mai rezistent și mai mobil față de crizele economice, având un spațiu vital care îl permite o schimbare mai ușoară a mediului economic.

Lipsa de tradiție mai are și două aspecte care stau strâns legate în viața Americanului, cu toate că par a se exclude: puterea mai mare a prejudecilor masei și libertatea mai mare de mișcare de care se bucură individul.

Chiar pentru că viața spirituală americană e încă așa de tineră, aspectele politice și economice nu s'au diferențiat încă așa de distinct ca în Lumea Veche. Câteva lozinci despre libertate și democrație au dominat până acuma lumea spirituală a Statelor Unite. Clase și tagme sociale nu s'au opus încă unele altora, și astfel nici nu s'a produs acel schepșicism social, care la noi este produsul luptelor interne politice și economice. Cu atât mai mult domină dincolo lo-

stinelte mai mult sau mai puțin răsunătoare, care în Europa nu ar fi avut niciun efect.

Prin lipsa aceasta totală de demarcație ideologică și socială, raza de activitate a personalității devine mai mare. În America publicul este dispus să onoreze activitatea oricărei energii, independent de direcțiunea în care activează. Chiar fiindcă lumea ideologică este cu mult mai labilă, inițiativa personală stărnește interes prin ea însăși. Interesul acesta se manifestă și în citirea biografiilor persoanelor proeminente care atinge proporții cu mult mai mari ca în Europa. Deoarece oamenii sunt mai optimiști, mai lipsiți de anumite prejudecăți, mai energici, chiar și idei mai excentrice au șanse de a-și afla publicul lor.

Atitudinea aceasta față de ambianța socială aduce cu sine și situația, că Americanul este mai puțin accesibil teoriilor care tind la limitarea expansiunii personale, cum ar fi socialismul și comunismul ceea ce nu este cazul în Europa și Asia. Dacă ideile acestea totuși există în America, ele sunt un import adus mai cu seamă de Evrei și alți emigranți din Estul Europei, cu șanse foarte mici de reușită. Nici nu se poate închipui altfel într-o țară în care chiar și șoferii și ucenicii visează să devină un al doilea Rockefeller.

Tendința aceasta se manifestă și în standardul de viață al Americanului. De o parte o nivelare a vieții prin forma locuințelor, bucătăriei, îmbrăcămintei, etc., iar de alta strădania de a-și avea casa și grădinița sa, cu automobil la scară, și o barcă proprie de sport. Urbanismul modern american ține deja cont de această dezvoltare și orașe ca Los Angeles și altele, care depășesc un milion de locuitori, se compun pe trei părți din întinderea lor din case mici de o familie, indicând pentru viitor o descongestionare a populației orașelor mari în scopul unei existențe mai plăcute și mai igienice, constituind și pentru noi un exemplu demn de imitat.

E. V.

Situația pieței.

Până la încheierea numărului prezent al revistei noastre, Bursa a activat în decursul întregii luni, într-un ritm foarte moderat. Publicul nu s-a interesat mult de valorile mobiliare și astfel și tendința afacerilor a fost foarte redusă. Mai mare interes s-a arătat pentru acțiunile petrolifere pe când acțiunile bancare au stagnat complet. Au înregistrat în cursul lunii urcări însemnate Astra Română, Concordia și Creditul Miner.

Volumul creditului s-a menținut și în acest ciclu. Depunerile și depozitele în Contul Curente

urmează un ritm ascendent, pe când investițiile nou în întreprinderi și majorările de capital s-au sistat aproape complet. Imprejurările grele prin care trecem, nu îngăduesc amplificarea activității economice și imobilizarea de fonduri.

Banca Națională a continuat mai departe cu sprijinirea activității productive. Soldul portofoliului a fost la 31 Decembrie 1943 de 52.470 miliarde Lei față de 61.880 miliarde la 31 Mai 1944.

Avansuri pe titluri au înglobat la 31 Decembrie 1943 suma de Lei 5.960 miliarde față de 6.530 miliarde la 31 Mai 1944.

Banca Națională acordă de prezent credite numai pentru plasamente în nex cu conducerea războiului; pentru continuarea producției civile și pentru aprovizionarea populației, punând astfel economia țării exclusiv în salvarea intereselor primordiale ale Națiunii.

Situația economică a Elveției.

Deși Elveția, ce privește întinderea, numărul populației și produsele țării, nu ocupă un loc de frunte în Europa, totuși anumite împrejurări fac din ea o țară respectată și demnă de imitat în multe privințe. Solul ei este sărac: un sfert este neproductiv, alt sfert este acoperit de păduri; restul este pășune și teren agricol. Configurația țării este muntoasă și din cauza acestei clima aspră. Dar chiar sărăcia aceasta a solului și a subsolului, care nu cuprinde nici fier, nici cărbuni sau alte minerale demne de amintit, au făcut din locuitorii ei oameni foarte harnici și chibzuiți, care prin muncă intensă și strădanie dărză, au izbutit să facă din țara lor un model de organizare economică și socială.

În stare a apărut darea de seamă a situației economice ale acestei țări interesante pe primul trimestru al a. 1944.

Data fiind situația mai sus descrisă, Elveția este avizată în primul rând la schimb de mărfuri cu străinătatea. Situația sa geografică ce nu-i permite accesul la mare, o pune și în privința aceasta într-o poziție defavorabilă față de alte țări, așa că ea este forțată să aducă sacrificii considerabile pentru menținerea comerțului ei exterior. Imprejurările actuale au accentuat și mai mult gravitatea situației. Cu toate acestea politica economică prudentă a guvernului, a putut face față necesităților comerțului. Comparând rezultatele comerțului exterior al Elveției din primul trimestru 1944 cu acela din perioada corespunzătoare a anului 1943, se constată că im-

portul a scăzut mai puțin în cantitate (cu 17.000 tone) și mai mult în valoare (cu 108 mil. frci). În același period s'a înregistrat o scădere procentuală mai mică a valorilor de export, concomitent cu un spor apreciabil cantitativ. În primele trei luni ale anului 1944, excedentul importului s'a urcat la 23.8 mil. frci; în perioada corespunzătoare din a. 1943 era de 106.7 mil. frci. Acest sold pasiv e cel mai scăzut care a fost înregistrat de decenii.

Războiul a săpat urme adânci în comerțul țării, făcând ca în comparație cu anii precedenți, importul să scadă cu 40%, iar exportul cu 50%. Situația aceasta nefavorabilă a volumului comerțului exterior silește țara să-și desvolte resursele proprii pentru îndeplinirea trebuințelor sale primordiale.

Reducerea aceasta a comerțului extern are repercusiuni și asupra încasărilor vamale, care în a. 1912 reprezentau 85% din încasările totale ale Elveției, pe când azi nu mai reprezintă decât 20%. În Martie 1944, importurile au fost mai puțin cu 6.1 mil. frci ca în Martie precedent. Încasările vamale au fost cu 14.1 mil. mai mici ca în perioada corespunzătoare a anului 1943.

Una dintre veniturile cele mai importante naționale este creșterea vitelor și exportul de lapte și derivate. Înainte de război nici nu era necesară o modificare a producției, fiindcă creșterea vitelor, turismul, industria de cesornicărie și instrumente de precizie, erau suficiente pentru a balansa favorabil comerțul extern. Azi acest sistem de a lăsa în voia stăpânului producția, nu mai poate dăinui căci alimentarea populației cere o nouă repartizare a culturilor agricole în care cartofii au o însemnătate deosebită. Și Elvețienii își au planul lor cincenal pe care ei îl numesc „Planul Wahlen” și are de scop asigurarea alimentăției pe mai mult timp. Rezultatul planului a fost o scădere considerabilă a consumului de carne și o urcare rapidă a consumului de leguminoase. Grație sistemului nutriției populației a putut fi asigurată în condiții bune.

Ce privește industria, nici Elveția nu a putut rămâne în urma altor state din Europa și a căutat prin toate mijloacele să o promoveze, mai cu seamă că reprezintă un ram deosebit, de produse instrumentale fine de precizie care numai în puține regiuni se fabrică în Europa. Cesornicăria stă și azi în fruntea tuturor industriilor.

Cu toată criza industria de construcții a urmat cursul ei normal, având la bază atât materialul necesar, cât și brațele de muncă. Elveția aproape că nu cunoaște meteahna șomerilor. Dar nimeni nu poate prevedea efectele unei crize

care ar putea veni, date fiind dificultățile de aprovizionare, de transport, de piedici puse în calea comerțului extern; de aceea guvernul a luat toate măsurile ca țara să nu rămână nepregătită față de astfel de eventualități. Numărul locuințelor construite și a permiselor de construcție a sporit permanent din a. 1940 încoace, totuși nu atinge nici 50% din ce era în a. 1934.

La începutul războiului actual prețurile au început și în Elveția să se urce în mod vertiginos, însă măsurile guvernului, în legătură cu o nouă sistematizare a lefurilor a adus în curând o încetinire în această mișcare, ce tinde a lua un aspect mai stabil. Indicele oficial al prețurilor cu ridicata a atins la sfârșitul lunii Martie 1944 cifra de 2229, iar costul vieții 150.4, luându-se ca bază de comparație ultima lună dinainte de război, adică luna August 1939 cu 100 puncte. Indicele alimentar era de 214.4, cel de încălzit și luminat 156.3, cel de îmbrăcăminte 244.8 și acel de locuință 174. Cu toată penuria de resurse și situația economică foarte dependentă, cifrele aceste de scumpete nu se pot compara cu ale noastre. Aceasta învederează mai mult, ce forță economică poate avea și o țară mică, dacă nu permite nicu intruziune străină în cuprinsul granițelor sale.

Un ram deosebit de industrie, pe care nu-l găsim decât în Italia, reprezintă așa numită industria „hotelieră”. Ea este în strânsă legătură cu turismul, care la rândul său depinde de libertatea căilor de comunicație. Ori azi libertatea aceasta a încetat, și Americanii și Englezii nu mai vin să admire frumusețile naturii. Cu toate acestea rezultatele acestei industrii nu sunt defavorabile fiindcă în locul străinilor au început Elvețienii să desvolte turismul intern. În primul trimestru al anului vremea frumoasă a promovat foarte mult mișcarea aceasta. La orice caz, de ea a profitat și statul cu căile sale ferate, sporind numărul călătorilor și transportul mărfurilor. Scăderea din venitul național reprezintă totuși 8 mil. frci, față de perioada corespunzătoare din anul precedent. Administrația căilor ferate federale încearcă să micșoreze acest deficit prin perfecționarea vagoanelor care au atins la trenurile rapide proporții ultramoderne.

Excedentul poștei, telegrafului, telefonului, este de 25.5 mil. față de anul trecut, reprezentând un plus de 5.4 mil. frci. Un rezultat întrădevăr strălucit.

Bugetul a. 1943 se încheie cu un deficit de 188.75 mil. frci la cel ordinar și cu 927.9 mil. la cel extraordinar. Datorită contractate pentru exercițiul ordinar fac 1662.6 mil. frci, iar pentru cel extraordinar 3.8 miliarde frci. Cheltuielile

pentru serviciul activ și apărarea națională se urcă la finea a. 1943 la 5.5 miliarde frci. Bugetul pentru a. 1944 prevede o amortizare de 2 miliarde frci din cheltuielile de război, cu toate că Elveția nu poartă război. Deficitul arătat mai sus este cel mai mare ce s'a înregistrat până acum. Datoria consolidată a Confederației a crescut cu 1217 milioane, și să ridice azi la 5895 mil. frci.

În situația excepțională creată de război, nici Banca Națională Elvețiană nu s'a putut refuza dela sportirea emisiunii de bilete. Emisiunea fiduciară era la 31 Decembrie 1943 de 4288 mil., iar la 31 Martie 1944 de 4561 mil. frci.

În timp de pace Elveția avea o balanță comercială pasivă cu mult mai mare ca azi; în consecință rezervele ei de aur și devizele au sporit în mod considerabil în cursul primului trimestru 1944. Sporul acesta reprezintă față de 1943 când era de 4240 mil. o sumă de 132 mil. frci.

Statul nici chiar în situația excepțională de azi, nu a făcut apel la un ajutor mai mare dela Banca Națională Elvețiană. Creditul acordat statului reprezintă abia 3% din circulația biletelor și depozitelor la vedere. Ultimul împrumut intern emis de guvernul federal în luna Martie a. c. a fost împărțit în trei tranșe în valoare totală de 550 mil. frci, care a fost subscris aproape la dubla valoare. Un nou semn de forță financiară a publicului, și hotărâre fermă că Elveția vrea să-și păstreze siguranța și integritatea granițelor sale.

M.

Reînvierea deșertului Sahara.

Una dintre cele mai interesante probleme economice dinaintea de război, care a ocupat publicistica, a fost replantarea acelei mări de nisip, care pe harta Africii se întinde ca o imensă pată albă aproape dela Atlantic până la Nil, și chiar dincolo, până la Marea Roșie. Însă de obicei, planurile în această privință atingeau fantasticul. Unul voia să introducă apa Atlanticului în marile adâncuri din deșert, care se întind spre Sud-Vest de munții Atlas și astfel să facă clima mai umedă. Alții voiau să reclădească orașele din ruine și să impopuleze regiunile cu coloniști. Faptul e, că așa stăcând la porțile Europei se întinde o regiune aproape cât Europa, cu posibilități economice care așteaptă numai o rațională înfăptuire. Dacă aceasta ar fi posibilă, atunci surplusul de populație al Europei care în vremuri normale nu se mai poate scurge în alte

țări, ar afla o a doua „Lume Nouă“ cu o extență asigurată.

Pentru a învedera mai bine posibilitățile aceste, trebuie să fixăm dela început, că la școală ni s'a dat o idee falsă despre structura acestei părți de continent care conține a patra parte din teritoriul Africii. De obicei ne învățau, că acolo este un deșert absolut nefructifer de nisip și stânci goale, întrerupt numai de câteva oaze locuite de Beduinii sălbăteli.

Complexul Sahara cuprinde teritoriul dintre Egipt, Maroc, Rio de Oro, Senegambia, până la al 16-lea grad latitudine nordică. El se compune din Libia Italiană, părți din Tunisia, Alger, Maroc, coloniile spaniole de pe Atlantic, și se mărginește la Sud cu Nigeria, Sudanul francez și englez. În mijlocul acestui vast complex se ridică munții Ahaggar. Un masiv stâncos cu vegetație foarte redusă, ale cărui pîșcuri se înalță până la 3000 m.

Coasta mediteraneană e compusă din regiuni bine populate cu o civilizație europeană, datorită influenței îndelungate italiene, dar mai cu seamă franceze. Solul Algerului și Tunisiei cuprinde teritorii vaste cu pământ fertil și bine cultivat. În Maroc și Libia sunt regiuni cu o vegetație exuberantă. Munții Atlas sunt plini de păduri imense. Nici oazele nu sunt puține și nici nu sunt mici: ele sunt plantate cu milioane de curmală, măslini și pomi de tot felul. Pământul fertil și cultivat în regiunea Saharei, se estimează azi la circa 1.700.000 km²: acesta e un teritoriu cât Germania, Franța, Spania și Italia laolaltă. Cifra aceasta e suficientă să ne lumineze asupra situației: nu e vorba de o reînviere a Saharei, ci de lărgirea pământului fructifer.

Părțile deșertului nu au fost totdeauna neproductive. Azi sunt iarăși accesibile prin un serviciu regulat de autobuse care ne duc de-a lungul unui șir de orașe romane în ruine. Ne vedem în fața curțiilor, basilicilor și templurilor de pe vremuri. Putem admira amfiteatre pentru zece de mii de spectatori. La tot pasul ne împiedecăm de ruine de apeducte, teascuri de uleu de măsline, baraje de apă care colectau izvoarele pentru irigațiuni. Aceste dovezi ale unei fertilități și culturi de odinioară, să întind peste alte două milioane de km², așa încât deja o evaluare superficială ne arată că circa jumătate din spațiul Saharei este o regiune vastă prețioasă și cultivabilă. Dar cum s'au prefăcut în pustii regiunile acestea odinioară așa de bogate?

(Ua urma).

CRONICA.

† **Prof. Dr. Mrazec.** La 9 crt. a decedat prof. Mrazec, fost ministru de Industrie și Comerț. Pentru activitatea sa publicistică a fost de mult timp membru al Academiei Române. S'a distins mai cu seamă ca specialist în chestii petroliere. A trăit 78 ani.

*

Monete noi de 500 Lei. Ministerul de Finanțe a fost autorizat să emită piese de 500 Lei dintr'un aliaj de argint și aramă. Ele vor avea un diametru de 32 m/m și o greutate de 12 gr. În față vor avea chipul M. S. Regelui în profil, cu inscripția: Mihai I Regele Românilor. Pe revers stema țării „România — 500 Lei — 1944”.

Decretul-lege Nr. 1133 din 17 Iunie 1944 stabilește baterea unei cantități de 5 mil. bucăți, în valoare de 5 miliarde Lei. Piesele se vor pune în circulație cu începere de la 10 Iunie 1944 de către Administrațiile Financiare și Banca Națională. Totdeodată se va dispune și se vor fixa modalitățile de retragere a pieselor de 200 Lei.

*

Producția mondială a aurului. În anul 1940 s'au extras 260.000 kg aur în, față de 1.200.000 kg în 1939, în care cantitate e cuprinsă și Rusia, dar' nu și China. Iată producția după țări.

Europa.

Bulgaria	134 kg.	Finlanda	135 kg.
Franța	2.711 „	Germania	269 „
Italia	412 „	Portugalia	304 „
România	3.273 „	Spania	453 „
Suedia	6.158 „	Jugoslavia	2.224 „

Africa.

Confederația Africii de Sud	436.600 kg.
Congo Belgian	17.000 „
Coasta de Aur	27.500 „
Rhodesia de Sud	24.500 „

America.

Statele Unite	15.470 kg.	Canada	16.600 kg.
Mexicul	27.500 „	Nicaragua	5.112 „
Argentina	320 „	Brazilia	8.221 „
Chili	10.600 „	Colombia	19.600 „
Ecuador	2.000 „	Guyana engl.	1.100 „
Peru	8.700 „	Venezuela	4.500 „

Asia.

Filipinele	34.000 kg.
Indonezia	2.800 „
India	9.000 „

Australia.

Confederația Australiană	51.000 kg.
Noua Zeelandă	5.800 „
Insulele Fiji	3.500 „

*

Argentina și Statele Unite. Cu cât Statele Unite caută să prestoneze statele latine din America de Sud, să între și ele în războiu contra Germaniei, cu atât ele încearcă să-și salveze cel puțin independența economică. Această atitudine, a îndemnat Argentina, să-și retragă treptat stocurile de aur plasate până acuma în S. U. A.

În zilele trecute au sosit la Buenos Aires 1.123 kg. aur în valoare de 1.2 miliarde dolari. Se mai așteaptă alte transporturi similare.

*

Din Elveția. În Elveția indicele de scumpete în Martie 1944 era de 206,40 față de 100 în Iunie 1914 și de 150,40 față de 100 în August 1939.

*

Iudaizarea Budapestei. După ocupația germană, și Ungurii au început însăși să se descotorosească de Evrei. Cu ocazia aceasta s'a constatat, că numai în capitala țării, din 30.000 de prăvălii, aparțin Evreilor 18.000, adică 60%.

*

Bursa de diamante din New-York. După ocupația germană a Olandei a venit și atel rândul epurării Evreilor. Comerțul de diamante cu centrul în Amsterdam, era în mâinile lor. Atel erau atelierele cele mai renumite de șlefuire cari livrau întregii lumi briliantele cele mai frumoase și alte pietre scumpe. În urma plecării Evreilor Amsterdamul și-a sistat activitatea, și rolul lui a fost preluat de New-York, unde bursa de diamante, în primele trei luni ale anului, a făcut un dezer de 14 mil. lire sterline.

*

Biblioteca Academiei Române a fost frecventată în timpul dela 1-31 Mai a. c. de 416 cefitori cari au consultat 1060 volume.